



OZKK.510.9.2021.DD

Kraków, dnia 18 sierpnia.2021 roku

Szanowny Pan

Prof. Jacek Majchrowski

Prezydent Miasta Krakowa

**Plac Wszystkich Świętych 3-4
31-004 Kraków**

Szanowny Panie Prezydencie,

W związku z nadesłanym do tut. Urzędu pismem z dnia 13.08.2021 roku dotyczącym *dewastacji ulic Starego Miasta wraz prośbą o interwencję w tym zakresie* oraz w świetle ostatnich wydarzeń związanych z wdrożonymi przez Zarząd Dróg Miasta Krakowa pracami tu cyt:

*[...] mające na celu wprowadzenie poziomego oznakowania miejsc postojowych. Jest to wcielenie w życie wyroku sądu, dotyczącego oznaczenia m.in. miejsc postojowych dla inwalidów. Koperty i białe linie pojawią się na obszarze Starego Miasta, Kazimierza i Stradomia, [...], o których Zarząd Dróg Miasta Krakowa poinformował wpisem w mediach społecznościowych (post z dnia 11 sierpnia bieżącego roku) wraz ze zdjęciami ulicy Sławkowskiej z namalowanymi oznaczeniami miejsc postojowych, **Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie**, pragnie podnieść i wskazać na następujące kwestie:*

Przedmiotowe działania opisane powyżej zostały wykonane w samym sercu Krakowa, którego układ urbanistyczny w graniach Plant został wpisany do rejestru zabytków pod numerem A-1 decyzją z dnia 22 maja 1933 roku oraz na Listę Dziedzictwa Światowego UNESCO. Ponadto teren ten został uznany za pomnik historii „Kraków – historyczny zespół miasta” zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8.09.1994 roku. Dla tego obszaru został powołany uchwałą Rady Miasta Krakowa nr CXV/1547/10 z dnia 3 listopada 2010 roku „Park Kulturowy Stare Miasto” jak również obowiązują zapisy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Stare Miasto”. Jak wynika z powołanych dokumentów tak mocna ochrona historycznego obszaru (wprowadzona także przez gminę Kraków) wskazuje jak niezwykle istotny i ważny jest to obszar.

Jak sami Państwo wskazujecie Uchwała Rady Miasta Krakowa z dnia 3 listopada 2010 roku w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy Stare Miasto cyt:

[...] została podjęta w celu ochrony krajobrazu kulturowego, zabytków oraz historycznego układu urbanistycznego Starego Miasta i Plant Krakowskich wraz ze Wzgórzem Wawelskim i jego otoczeniem, będącym obszarem wpisanym na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO oraz do rejestru zabytków. Na mocy tej uchwały wprowadzone zostały zakazy i ograniczenia w zakresie prowadzenia robót budowlanych, działalności handlowej i usługowej, umieszczania nośników reklamowych i nośników informacji wizualnej oraz składowania i magazynowania odpadów. [...]. Fakt, uchwalenia tak ważnego dla miasta dokumentu świadczy o świadomości wprowadzenia pewnych ograniczeń w celu ochrony naszego wspólnego dziedzictwa kulturowego tego materialnego i niematerialnego.

Pragniemy również zwrócić także uwagę na kwestię wpisu Starego Miasta na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, czyli objęcie historycznego centrum miasta najwyższym wyróżnieniem, co wiąże się z odpowiedzialnością za podejmowane działania w tym również z wprowadzaniem nowych komponentów wpływających na jego wygląd.

Biorąc również pod uwagę, iż Kraków w 2000 roku zdobył tytuł Europejskiej Stolicy Kultury oraz tytuł Miasta Literatury UNESCO, co było przyczynkiem do włączenia Krakowa do programu Sieci Miast Kreatywnych UNESCO, a także w obliczu licznych kampanii gminy na rzecz promocji miasta to właśnie zachowane dziedzictwo kulturowe jest podstawowym elementem promocji miasta. Władze Krakowa wielokrotnie i przy każdej okazji podkreślają swoją dumę z historycznego dziedzictwa, które od wielu lat buduje rangę, ale też ściśle merkantylną markę miasta i które to działania przynoszą gminie konkretne korzyści. W ubiegłym stanął Pan na czele prestiżowej Organizacji Miast Światowego Dziedzictwa (OWHC), a strona www.historicalcity donosi o tym wydarzeniu i cytuje Pana wypowiedź:

„Kraków uzyskał miejsce w Radzie Dyrektorów OWHC, zdobywając zaufanie blisko 100 miast świata, a Prezydent Krakowa Jacek Majchrowski został wybrany na prezydenta Organizacji Miast Światowego Dziedzictwa OWHC (...). Obiecuję, że tak, jak dotąd, będziemy z poczuciem godności odpowiedzialności, ale też z pozytywną energią i należytą pracowitością odkrywać i przybliżać mieszkańcom potencjał dziedzictwa kulturowego. Będziemy to robić wspólnie z państwem, pamiętając, że dziedzictwo jest naszą wspólną sprawą, że na dobre i na złe jesteśmy sprzymierzeńcami w zaszczytnym choć arcytrudnym zadaniu ratowania i rozwoju miast historycznych. [...].

Wobec tych faktów oraz deklaracji służby konserwatorskie z zaniepokojeniem i zaskoczeniem odnotowują zaistniałą sytuację, kiedy to bez konsultacji z urzędem delegowanym do nadzoru nad zabytkami, wprowadzane są radykalne zmiany w wyglądzie ulic, zmiany powodujące uszczerbek dla historycznych wartości, zakłócające wizualny odbiór miasta. Zaskakujący jest również fakt, iż nie zwrócono się do tut. Urzędu, jak również nie wpłynęło żadne zapytanie lub prośba o konsultację, Urząd został po prostu pominięty.

W tym miejscu pragniemy zwrócić uwagę, iż w myśl art. 36. 1. Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2023 roku (dz. U. 2021 poz. 710) pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga:

[...] podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru, z wyłączeniem działań polegających na usuwaniu drzew lub krzewów z terenu nieruchomości lub jej części niebędącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem albo inną formą zaprojektowanej zieleni [...]. Ustawodawca nie precyzuje na czym ma polegać zmiana wyglądu zabytku, pozostawiając tę kwestię do każdorazowego ustalenia *ad casum*, a więc ustalenia w oparciu o konkretny stan faktyczny, przy uwzględnieniu rodzaju i wyglądu zabytku. Niewątpliwie działanie polegające na pomalowaniu białą farbą fragmentu ulicy oraz chodnika ulicy Sławkowskiej jest działaniem wpływającym na wygląd zabytku, tak samo jak na jego wygląd wpływają remonty elewacji kamienic i przywracanie im ich pierwotnych kolorystyk, czy wymiana stolarek okiennych, na które to działanie urząd konserwatorski wydaje rozstrzygnięcia administracyjne w postaci pozwoleń konserwatorskich, i które są niejednokrotnie prowadzone przy udziale środków publicznych i zaangażowaniu wielu osób.

Należy zaznaczyć, iż miasto Kraków zostało specjalnie wyróżnione na tle innych miast w Polsce, albowiem na mocy ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 roku Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa jest dysponentem środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa (NFRZK) zasilanego środkami przekazywanymi z budżetu państwa za pośrednictwem Kancelarii Prezydenta RP na wniosek Prezydenta RP oraz wpłat osób prywatnych, które to środki są przeznaczane zabytki Krakowa i ich remonty. Fakt ten świadczy zatem nie tylko o znaczeniu i prestiżu miasta, lecz również wskazuje jak wiele interesariuszy jest zaangażowanych o ochronę dziedzictwa Krakowa. Zgodnie z art. 4 u.o.z wszelkie działania i rozstrzygnięcia organu konserwatorskiego powinny być podejmowane dla zapewnienia odpowiednich warunków, umożliwiających zachowanie zabytków we właściwym stanie, ich odpowiedniego zagospodarowania i utrzymania, zapobiegania zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla ich wartości, udaremniania niszczenia i niewłaściwego korzystania zabytków. Zatem o dopuszczalności działań mających wpływ na wygląd zabytków wpisanego do rejestru zabytków rozstrzyga wyspecjalizowany organ, mający na uwadze cel ww. regulacji

Szanowny Panie Prezydencie,

Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Krakowie jest otwarty na wszelkie rozmowy co do wypracowania rozwiązań, lub stworzenia katalogu dobrych praktyk dla obszaru historycznego centrum miasta. Fakt podjęcia przez jednostkę miejską Zarząd Dróg Miasta Krakowa działań, które ograniczyły się do wykonania prac w ramach jej kompetencji bez szerszego spojrzenia na zabytkowy obszar przyniosły dla nas wszystkich interesariuszy, którzy powinni stać na straży ochrony naszego dziedzictwa kulturowego, niepowetowaną stratę. Sytuacja ta nie tylko oburzyła mieszkańców, o czym świadczy liczba negatywnych komentarzy na stronie ZDMK na FB, ale też pokazała, że władze miasta Krakowa ignorują prawo, a przede wszystkim ignorują urzędowy tryb prowadzenia robót przy zabytków, który przecież obowiązuje wszystkich – zarówno osoby prywatne, jak firmy, czy instytucje.

Co prawda rozstrzygnięcie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 27 września 2019 r [sygn. akt VII SA/Wa221/19], przemawia na korzyść odwołującego, jednak w orzeczeniu sąd stwierdza, że odpowiedzialny za znakowanie dróg „może” – a więc nie musi – wprowadzić oznakowanie poziome. W tej sytuacji oczekiwane jest każdorazowe

przenalizowanie, czy na obszarze wyróżnionym w skali świata wpisem na listę UNESCO, oznakowanie takie jest niezbędne i jak wpłynie ono na odbiór historycznej miejskiej przestrzeni.

Na Krakowie ciąży dodatkowa odpowiedzialność wynikająca z faktu, że wprowadzane tu rozwiązania stanowią wzór dla innych samorządów. Z całą pewnością zarówno poszanowanie dla obowiązujących przepisów, oraz działania na obszarze historycznym nie powinno budzić żadnych wątpliwości.

Z wyrazami szacunku

/podpis elektroniczny/

Monika Bogdanowska

Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a + zał.

Do wiadomości:

1. Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa
2. Małopolski Wojewódzki Urząd w Krakowie, ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków
3. Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, ul. Kanonicza 24, 31-002 Kraków